

ako hočeš!“ „Hvalo ti lepo fanté,“ izpregovori mrtvec, „ti si moj rešitelj. Bil sem zaklet zaradi svoje grozovitosti in ónega v nebo vpijočega greha: ne krati trpinu plačila! Po tebi mi je rešenje. A da sem ti hvaležen, darujem ti ta grad. Nihče te ne sme pregnati iz njega, ako ga sam prostovoljno ne ostaviš! Rekši, izgine.

Fanté povečerja, ter se spravi k počitku. Drugi in tretji dan tudi mirno poteče. Ko pa v četrto jutro pridejo óni, ki so ga sem poslali, niso se malo čudili fantovej pripovedi. Ali kako so še le gledali, ko jim ponosno pové, da je grad odslej njegova svojina. Začeli so mu zdaj to, zdaj óno ponujati, ako jim odstopi grad — ali fanté le odkimuje. „Nič drugače, kakor da mi date to kočijo in te konje,“ pravi naposled. Zna se, da mu to takój privolijo; kaj je to, proti takemu posestvu! Bedasti fanté pa zasede kočijo, ter se pelje v rojstno vas. Čudno so vaščani gledali lepo kočijo, a še bolj se čudili, ko so ugledali v njej bedastega fantiča. Na vsa usta so poslušali čudno povest iz njegovih ust, nekateri so mu tudi zavidali to srečo. A on se za vse to ni zmenil. Ostavil je kmalu vas in svojo čredo, ter se odpeljal po svetu. Ako še živi, kdo vé? Ali ga nikoli ne srečate? —

J. M.

— x —

Prirodopisno-natoroznansko polje.

Nosorog.

vsak kraj, vsaka dežela ima nekaj posebnega. V vročih krajih širocega sveta se vse hitreje razvija, nego li pri nas in po drugih krajih, ki imajo zmérno toploto. Rastline po vročih krajih svetá se odlikujejo z veliko rastjó, z lepim in pisanim cvetjem, z obilostjo in velikostjo svojega sadja. Živalstvo v teh krajih je obilo zastopano, ter se nahaja v raznoličnih vrstah. Tu je domovina ne samo največjih pajkov, največjih in najdivljejših zverí, nego tudi največjih pozemskih sisalcev, recimo: slonov, nosorogov itd.

Nosorogi so živeli v starodavnem veku tudi pri nas; tega nam so pričá lubanje in zobjé, katere so našli v zemlji od takih zverí, ki so živele v prastarem veku.

Po svojej okornej vnanjosti nas nosorog nekoliko opomina na povodnega konja. Tudi on je vampastega trupla in kratkih stebrastih nog, na katerih pa ima samó po tri parklje. Kratek vrat nosi podolgasto glavo, na katerej nam takój v oči pade preko 60 cm. dolg koničast rog, od katerega je ta prečudna žival dobila imé. Ta rog stoji nad gobcem in je videti, kakor bi bil iz samih ščetin vzrastel. Majheni brljavi oči slabo vidite, a toliko boljé slišite koničasti ušesi in tudi nos neizrečeno dobro voha. Gorenja ustnica je podaljšana v mesnat rogljiček, ž njim prijema in trga krmo; očnjakov nima in tudi prednji zobjé mu zgodaj izpadejo, navadno ima le same kočnike. Temnosiva, kakor deska debela koža, je gola, razpokana in po globokih gubah na rožene ščite razdeljena. No pri vsej debelosti ni koža tako trdna, kakor bi človek mislil; kajti sulica jo lahko prebode in tudi krogla iz puške jo

prebije. Star nosorog je brez repa 3 do 4 metre dolg, do 2 metra visok in blizu 28 meterskih centov težak.

Nosorog živi v južnej Aziji, posebno v Indiji, sèm ter tja se dobi tudi v Kini. Največje veselje mu je, ako se more valjati po blatu, takrat tudi kruli in hroče kakor svinja. Da-si je po dnevi buden, vendar je po noči živahnejši; ob vročini se skriva v gosto grmovje in spi. Nosorog ima jako trdno spanje, glasno smrči in hrči, da ga je slišati užé iz daleč. Spečemu se lovci brez strahu bližajo in ga tudi takrat najlaže ubijejo. V krmi ni izbiričen, zadovoljen je z ločjem in trnjem, ali po noči pride časi tudi na obdelano polje in naredi mnogo kvare, ker mnogo več pogazi nego li požrè.

Sploh je nosorog jako malomarna, lena in topa žival. Razhudi se le takrat, ako ga kaj razjezi, kar se pa večkrat prav hitro zgodi. Najmanjša stvarca ga razvname; zoprne mu so vse žive barve, vzlasti rudeča. Razkačen nosorog skače sèm ter tja, z rogom razkopava zemljo, podira in teptá grmovje

in drevje, naposled pobesi glavo in se zaleti v sovražnika. Takrat ne pozná strahú; slepo se zakadí na veliko množico oboroženih ljudi ter ne neha, predno ni ugonobil sovražnika, naj si tudi sam mrtev obleží. Ako ne more sovražniku do živega, izkalí svojo jezo nad drugimi stvarmi, rije z rogom po zemlji, suje in lomí debela drevesa.

Nosoroga vse živali pusté pri miru, le človek ga povsod strastno lovi in preganja. Ranjeni nosorog strašno divja, s povešeno glavo se mižeč zakadí na lovca, ali spreten lovec skoči v stran in besna žival dere naprej. Zatorej lov na nosoroge ni takó nevaren, kakor bi si kdo mislil.

Od ubitega nosoroga se porabi vse. Meso in mast se povžije, iz kože se izdelujejo ščiti in oklepi, a posebno ceno ima rog. Azijanci najrajše pijó iz takega roga, ker imajo prazno vero, da v njem zakipi vsaka strupena pijača.